

MONITORUL OFICIAL al Drepturilor Copilului

BULETIN INFORMATIV AL GRUPULUI DE LUCRU AL COPILOR
PENTRU MONITORIZAREA DREPTURILOR COPILULUI
ÎN MOLDOVA

Nr. 1 (5) / IANUARIE 2009

Mesajul Grupului de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea
Drepturilor Copilului este: „În Moldova toate lucrurile trebuie să
înceapă cu dreptul. Cu dreptul copilului”.

MONITORUL OFICIAL al Drepturilor Copilului în Moldova

Nr. 1 (5) / IANUARIE 2009

BULETIN INFORMATIV AL GRUPULUI DE LUCRU AL COPIILOR PENTRU MONITORIZAREA DREPTURILOR COPILULUI ÎN MOLDOVA

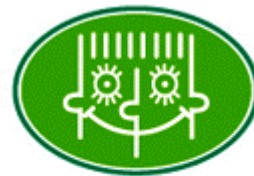
„MONITORUL OFICIAL AL DREPTURILOR COPILULUI ÎN MOLDOVA” este editat prin contribuția celor 25 de copii din Grupul de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului, creat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC) în iulie 2008.

Inițiativa CIDDC este realizată în cadrul proiectului „Copiii monitorizează respectarea propriilor drepturi”, cu sprijinul acordat de Organizația Suedeză „Salvați Copiii”, Misiunea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) în Moldova, Agenția Suedeză de Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Fundația SOROS Moldova.

Opiniile exprimate aici nu reflectă neapărat punctele de vedere sau politicile agențiilor finanțatoare. Subiectele pot fi liber reproduse, cu indicarea sursei.

Echipa Buletinului informativ „MONITORUL OFICIAL AL DREPTURILOR COPILULUI” este deschisă pentru contribuțiile scrise ale cititorilor, care promovează respectarea drepturilor copilului.

Centrul de Informare și Documentare privind
Drepturile Copilului
Str. E. Coca 15, Chișinău, MD 2008, Moldova
Tel./fax: 72.65.98, 74.78.13
E-mail: ciddc@yahoo.com,
monitor.childrights@gmail.com
Web: <http://www.childrights.md>

CIDDC Moldova

În Moldova toate încep cu dreptul. Cu dreptul copilului

■ Asigurarea respectării drepturilor copilului este pentru R. Moldova un obiectiv prioritar în dezvoltarea armonioasă și multilaterală a copiilor țării. Declarația aparține ministrului Protecției Sociale, Familiei și Copilului, Galina Baltog, și a fost lansată în cadrul unei de-a 50-a sesiuni în comitetului ONU pentru drepturile copilului, care s-a desfășurat la 20 ianuarie la Geneva.

Un raportier a 44 de țări identificate și alături încă îngrădește pierderea pe termenul mai multor stări. De asemenea, ministrul s-a referit și la situația copiilor din domeniul sănătății, educației și dezvoltării juvenile. Reprezentanții grupului-mențione al Comitetului ONU pentru drepturile copilului s-au arătat interesați de raportul prezentat, au discutat asupra acestuia au durat circa 15 ore. Recomandările acestuia vor fi prezentate ulterior în Moldova. Târlă, responsabil pentru Moldova din cadrul comitetului va fi fost Luana și Sirela. Din delegația R. Moldovei prezintă la sesiunea a 50-a a Comitetului ONU pentru drepturile copilului au fost patru reprezentanți și Procurorul General.

În cadrul acestei sesiuni, R. Moldova în prezentarea Raportului Național și și în privința implementării Convenției ONU cu privire la drepturile copilului. Deși raportul reprezintă situația din perioada anilor 2002-2006, informații în domeniul protecției drepturilor copilului au fost incluse continut de dezvoltare. În anul 2007 a fost creat ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului. În competența cărora a fost inclusă această domeniul, inclusiv adopția, prevenirea și combaterea violenței în familie și oportunitățile egale între femei și bărbați. Ministrul a specificat că în comparație cu anul 2000 mărimea protecției sociale acordate familiilor cu copii, inclusiv copii cu dizabilități s-a majorat esențial. S-a dublat suma compensațiilor financiare pentru plata serviciilor educaționale, s-au majorat de 3,5 ori indemnizațiile pentru îngrijirea copiilor cu dizabilități, precum și a fost mărit de 11 ori indemnizația unică la nașterea copilului. În contextul susținerii și direcționării mijloacelor financiare către cele mai vulnerabile familii, în 2008 a fost aprobată Legea cu privire la ajutorul social de-

reprezentă o plată lunară în bani, acordată familiilor defavorizate cu scopul asigurării unui venit lunar minim garantat. Totodată, a intrat în vigoare Legea cu privire la prevenirea și combaterea violenței în familie, iar Codul Familiei a fost completat cu unele amendamente care interzic aplicarea pedepsei fizice asupra copilului, precum și a fost egalată vîrsta matrimonială pentru băieți și fete (18 ani). În scopul prevenirii cazurilor de violență a fost aprobat Planul Național de acțiuni pentru prevenirea și combaterea violenței asupra copilului pentru anii 2009-2011. Galina Baltog a informat că pe parcursul lui 2008, Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului a adoptat 12 măsuri

membrului Parlamentului, ministrul Educației, membrul Educației și Tineretului, procurorul și reprezentanți ai ONG-urilor active în domeniul. Ambasadorul R. Moldova la Geneva, Tatiana Leșcuș și ambasadorul Parlamentar, Tamara Plămădeală. Inga LACH

• „Moldova Suverană”, 28 ianuarie 2009

În Moldova toate încep cu dreptul.

Cu dreptul copilului

Drepturile copilului, un obiectiv prioritar

Mesajul Grupului de Lucru al Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului „În Moldova toate lucrurile trebuie să înceapă cu dreptul. Cu dreptul copilului” este plasat de ziarul „Moldova Suverană” în titlul articolului care consemnează, în ediția din 28 ianuarie 2009, prezentarea, la Geneva, de către Ministrul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, Galina Balmoș, a Raportului Național despre respectarea Convenției privind Drepturile Copilului.

A sigurarea respectării drepturilor copilului este pentru Republica Moldova un obiectiv prioritar în dezvoltarea armonioasă și multilaterală a copiilor țării. Declarația aparține Ministrului Protecției Sociale, Familiei și Copilului, Galina Balmoș, și a fost făcută în cadrul celei de-a 50-a sesiuni a Comitetului ONU pentru Drepturile Copilului, care s-a desfășurat la 20 ianuarie 2009 la Geneva.

În cadrul acestei reuniuni, Republica Moldova a prezentat Raportul Național II și III privind implementarea Convenției Organizației Națiunilor Unite privind Drepturile Copilului. Deși raportul prezintă situația din perioada anilor 2000-2006, reformele în domeniul protecției drepturilor copilului sunt într-un proces continuu de dezvoltare, se arată într-un comunicat de presă plasat pe pagina Web <http://www.mpsfc.gov.md>. În anul 2007, a fost creat Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, în competența căruia a fost inclus acest domeniu, inclusiv adopția, prevenirea și combaterea violenței în familie și oportunitățile egale între femei și bărbați.

Ministrul Galina Balmoș a informat Comitetul ONU pentru Drepturile Copilului că pe parcursul lui 2008, Ministerul Protecției Sociale, Familiei și Copilului a efectuat 12 misiuni de repatriere a 44 de copii identificați și aflați fără îngrijire părintească pe teritoriul mai multor state. De asemenea, Ministrul s-a referit și la situația copiilor din domeniul sănătății, educației și delincvenței juvenile. Membrii Comitetului ONU s-au arătat interesați de raportul prezentat, iar recomandările Comitetului vor fi publicate ulterior.

Raportul Complementar al organizațiilor non-guvernamentale despre respectarea Convenției ONU privind Drepturile Copilului în Republica Moldova, realizat de Alianța ONG-urilor Active în Domeniul Protecției Familiei și Copilului, poate fi citit la adresa http://www.crin.org/docs/Moldova_ASPCF_NGO_Report.doc

Raportul Copiilor privind Respectarea Convenției ONU privind Drepturile Copilului în Republica Moldova, realizat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, poate fi accesat la adresa http://www.crin.org/docs/Moldova_CRIC_NGO_Report.pdf

Copiii au vorbit despre
Dreptul Copilului la
Protecție împotriva
Violenței și Neglijării
în prezența **Avocatului Copilului din**
Moldova și a Reprezentantului unei
Fundații Elvețiene pentru Copii

Copiii din Moldova și-au făcut cunoscute observațiile despre respectarea sau încălcarea dreptului copilului la protecție împotriva violenței și neglijării în comunitățile și școlile lor, în prezența Avocatului Copilului din Republica Moldova și a Coordonatorului pentru Moldova al Fundației Elvețiene pentru Copii „Pestalozzi”.

Copiii din Grupul de Lucru pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului în Moldova s-au reunit, la Chișinău, între 8 și 11 ianuarie 2009, în cadrul unui atelier organizat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, iar printre adulții care le-au ascultat discursurile s-au aflat Avocatul Parlamentar pentru Protecția Drepturilor Copilului, Tamara Plămădeală, și Coordonatorul pentru Moldova al Fundației Elvețiene pentru Copii „Pestalozzi”, Natalia Baltă.

A fost cel de-al patrulea atelier de lucru în care copiii au discutat, în prezența unor experți adulți și mass-media, istoriile personale și experiențele colegilor despre respectarea și încălcarea propriilor drepturi, colectate în cele 12 regiuni ale țării din care provin. Membrii Grupului Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului au vârste cuprinse între 11 și 15 ani și reprezintă 20 de comunități.

Copiii au întocmit deja primul lor raport, privind Dreptul Copilului la Educație. „Dreptul la educație este cel mai iubit și cel mai încălcat drept al nostru”, au afirmat copiii, iar raportul lor face referiri la rata înaltă a abandonului școlar, mai ales la sate, la calitatea predării și la lipsa profesorilor pentru anumite discipline, la violența verbală și fizică din școli, precum și la resursele financiare care nu sunt de ajuns pentru dotarea sălilor de clasă și pentru remunerarea învățătorilor.

Tema atelier de monitorizare din ianuarie a fost dreptul la protecție împotriva violenței și neglijării. Copiii au colectat informații despre respectarea sau încălcarea acestui drept în comunitățile lor și s-au întrebat: „Ne ajută oare bătaia să fim mai buni?”. „Mulți dintre colegii noștri suferă din cauza violenței adulților, dar și din cauza violenței folosite de semenii”, au mărturisit copiii, recunoscând, totuși, că „există și familii sau clase în care copiii, părinții și profesorii se înțeleg din cuvinte”.

Următorul atelier al Grupului de Lucru al Copiilor se va axa pe dreptul la participare, iar observațiile-cheie ale monitorizării vor fi incluse în viitoarele Rapoarte ale Copiilor despre Respectarea Convenției privind Drepturile Copilului în Republica Moldova.

„M-ar bucura o relație de comunicare și de parteneriat cu copiii”, a afirmat Avocatul Copilului din Republica Moldova, Tamara Plămădeală, încurajându-i pe copii să vorbească despre încălcarea drepturilor lor la modul concret, cu exemple, cu probe. În

Coordonatorul pentru Moldova al Fundației Elvețiene pentru Copii „Pestalozzi”, Natalia Baltă; Președintele Centrului de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului, Cezar Gavriluc; și Avocatul Parlamentar pentru Protecția Drepturilor Copilului, Tamara Plămădeală.

același timp, Coordonatorul pentru Moldova al Fundației „Pestalozzi”, Natalia Baltă, a apreciat munca copiilor, prezentând domeniile de intervenție ale fundației pe care se poate construi o cooperare cu Grupul de Lucru al Copiilor.

Copiii din Grupul de Lucru pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului încep să se afirme ca experți în drepturile copilului, organizând, împreună cu colegii de școală, acțiuni de pledoarie la nivel local, participând la emisiuni radio și tv sau scriind articole pentru buletinul informativ al grupului, „Monitorul Oficial al Drepturilor Copilului”. De asemenea, membrii grupului au avut o contribuție proprie la elaborarea indicatorilor de monitorizare, adaptați pentru copii, care vor face conținutul primului Ghid practic pentru monitorizarea drepturilor copilului în Republica Moldova.

Proiectul „Copiii monitorizează respectarea propriilor drepturi” este realizat de Centrul de Informare și Documentare privind Drepturile Copilului (CIDDC), cu sprijinul acordat de Organizația Suedeză „Salvați Copiii”, Misiunea Organizației pentru Securitate și Cooperare în Europa (OSCE) în Moldova, Agenția Suedeză de Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida) și Fundația SOROS Moldova.

Tinerii își promovează mesajele printre adulții din Ungheni

Sase tineri voluntari de la Centrul Regional de Resurse pentru Tineri „Făclia”, printre care și Elena Coniuhov, membru al Grupului Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului, au devenit mesagerii publicației „Expresul de Ungheni”.

La sfârșitul lunii ianuarie, ghidați de Galina Petcu, Coordonator al Programului „Deprinderi de viață și voluntariat”, tinerii au înmănat unor personalități din Ungheni diplomele ce confirmă faptul că acestea sunt deținătoare ale premiilor „Expresul de Ungheni” pentru anul 2008.

Elena Coniuhov, Mihaela Munteanu, Doina Țurcanu, Irina Sârghi, Tatiana Petcu și Ion Negru, elevi la Liceele Teoretice „Mihai

Eminescu” și „Gheorghe Asachi” din Ungheni, membri ai echipei redacționale a publicației „ROST” ce apare ca supliment la „Expresul de Ungheni”, s-au înarmat cu aparate de fotografiat, carnete, pixuri și au pornit la drum. Cel mai simplu, potrivit lor, a fost de găsit reprezentanții autorităților publice locale. O bună parte dintre aceștia se aflau, sâmbăta trecută, la locurile lor de muncă. Astfel, diplomele au ajuns la cei 12 premianți.

„Este o onoare pentru tinerii noștri să meargă și să discute cu persoane ce s-au remarcat în anul care a trecut, e o adevărată șansă pentru ei de a avea în față adevărate modele de ținută morală și de activism civic”, a menționat Angela Ciocârlan, directoarea Centrului Regional de Resurse pentru Tineri „Făclia”. Potrivit dânselor, în urma acțiunii respective, au de câștigat cu toții, căci se creează o punte de legătură între ziar, personalități și tânăra generație. În plus, Centrului i se oferă încă o posibilitate de a-și promova imaginea prin beneficiarii săi – tineri din orașul Ungheni și localitățile adiacente.

www.expresul.com

Frica nu ne ajută să facem lucruri bune

Păreră mea este că dreptul la protecție față de violență nu este respectat. Pentru început să meditam asupra unor exemple: violența fizică este aplicată de colegi asupra altor colegi, iar violența verbală este folosită de profesori și părinți împotriva copiilor. Însă de ce este aplicată violența? Răspunsul, cred, este că psihicul oamenilor nu rezistă problemelor și se manifestă prin violență verbală și fizică, tachinare, neglijare. Pentru a evita acest lucru maturii trebuie să ne înțeleagă pe noi, să discutăm și să găsim rezolvarea problemelor. Apelul nostru către adulți este: nu ne loviți, ci discutați cu noi, căci de frică nu putem face lucruri corecte și bune.

Robert CINCIUC

Lanțul încălcărilor poate fi rupt

Ați fost vreodată agresat de cineva? Cum v-ați simțit? Nu mai suportați această situație? Aveți nevoie de o schimbare?

Mulți dintre copii zilnic suferă coșmarul violenței atât morale, cât și verbale. În timp ce unii dintre noi stau relaxați, ei plâng, suferă.

În localitatea mea, un caz aparte îl prezintă copiii unei familii, care nu pot să beneficieze de o instruire sănătoasă, deoarece dreptul la educație le este încălcat în adevăratul sens al cuvântului.

În consecință, dezvoltarea acestor copii este stopată de niște adulți insensibili, dar și de toți cei care sunt indiferenți față de suferința altora. Vrem să continuăm acest teatru de a ne juca de-a școala perfectă, cu condiții bune de a face lecții?! Sau vrem să punem capăt împreună lanțului de încălcări ale drepturilor noastre?!

Tatiana RUSU, membru al Grupului Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului

---

Doar cuvintele potrivite sunt o metodă de educație – nu palma, nu înjurătura

Observ două probleme care iau amploare astăzi și devin tot mai grave: violența verbală și violența fizică. Violența verbală se întâlnește azi peste tot și este întrebuițată de toate categoriile sociale și de persoane de toate vârstele. Cuvintele vulgare și indecente sunt folosite atât între copii, cât și în raportul dintre adulți și copii.

Maturii agrează verbal copiii, hotărând că asemenea cuvinte sunt o metodă de educație potrivită. În același timp, adulții pedepsesc prin aceste cuvinte copiii pentru unele acțiuni. Iar, la rândul lor, unii copii, luând exemplul de la persoanele mature, consideră că utilizarea cuvintelor obscene este o normă. De altfel, agresiunea verbală între semeni se întâlnește foarte des. Ei deseori nu pot să-și exprime opiniile, nu pot protesta împotriva nedreptăților, fără întrebuițarea cuvintelor de acest fel. Din păcate, nimeni nu înțelege că aceste cuvinte pot avea consecințe psihice grave: subaprecierea demnității, închiderea în sine.

De asemenea, și agresarea fizică are urmări primejdioase. Copiii care sunt supuși abuzului fizic nu simt doar durere, dar și umilință și înjosire. Din păcate, copiii tot mai des rezolvă conflictele pe cale agresivă, considerând că forța fizică este un mod reușit de soluționare a situațiilor complicate. Motivele violențelor sunt variate, iar o încăierare poate să înceapă și de la un cuvânt rostii și înțeles altfel. Cel mai trist este că adulții nu văd nimic rău în aceasta, ei, mai trag câte o palmă copiilor.

Se spune că, de fapt, copiii sunt viitorul țării. Dar cam ce viitor vom avea, dacă copiii nu beneficiază de educația cuvenită, sunt abuzați verbal și fizic – atât de adulți, cât și de semenii lor? Dacă copiilor nu li este explicat că nimeni și nici cu un motiv nu are dreptul să-i supună violenței, despre ce fel de dezvoltare și viitor pentru societate poate fi vorba?

Lidia GALUS, membru al Grupului Copiilor pentru Monitorizarea Drepturilor Copilului în Moldova

Campania regională împotriva violenței, la mijloc de cale

La trei luni de la lansarea Campaniei regionale împotriva bătăii copilului „Observați-mă. Auziți-mă. Ajutați-mă!”, instituțiile de resort din Moldova încă nu au reușit să dezvolte suficient mecanismele de recepționare a cazurilor de violență în familie. Declarații în acest sens au fost făcute, la 29 ianuarie 2009, la ședința Clubului de presă din cadrul campaniei.

„Nu există pârgii clare care ar facilita soluționarea promptă a cazurilor de abuz asupra copiilor, dar nici populația nu este pregătită să raporteze asemenea cazuri”, susține Daniela Sâmboteanu-Popescu, președintele Centrului Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC).

Viorica Dumbrăveanu, Viceministrul Protecției Sociale, Familiei și Copilului, a specificat că, deși în Republica Moldova există un cadru legislativ bine pus la punct, pentru o eficiență mai mare a campaniei este necesară consolidarea cadrului instituțional la nivel teritorial.

Problema violenței continuă să fie alarmantă și pentru organele de drept. Eugen Rusu, șeful Secției analize, prognoză și elaborări din cadrul Procuraturii Generale, a specificat că, deși în anul 2008 au fost mai puține cazuri de abuz și trafic a copiilor, „problema violenței continuă să fie o restanță pentru Moldova”.

Potrivit lui Veaceslav Luca, asistent de proiect la Centrul de Informare și Documentare pentru Drepturile Copilului în

Moldova (CIDDC), „cele mai eficiente monitorizări de respectare a drepturilor copilului le efectuează înșiși copiii din cele 12 raioane ale țării, care sunt mai puțin influențați de mediu și sunt mai sinceri, întrucât ne comunică situația din teritoriu prin ochii lor”.

Campania regională împotriva bătăii copilului „Observați-mă. Auziți-mă. Ajutați-mă!”, lansată în noiembrie 2008, va dura până în martie 2009. Scopul anunțat este reducerea violenței împotriva copilului, în special, a pedepselor umilitoare.

Campania este desfășurată de Centrul Național a Abuzului față de Copii, în parteneriat cu Ministerul Protecției, Familiei și Copilului și Alianța ONG-urilor active în domeniul protecției sociale, copilului și familiei. Campania „Observați-mă. Auziți-mă. Ajutați-mă!” are suportul Fundației SOROS Moldova, Agenției Suedeze de Dezvoltare și Cooperare Internațională (Sida), Fundației „Nobody Children” și OAK Foundation.

www.info-prim.md